

תיקון טעות

בגליון הקודם נפלה טעות בשיר 'תקרית' מאת קאוונטי קולן בתרגומו של גלעד מאירי:

תקרית

לאריק וואלרונד

פעם רכבתי על אופני בולטימור הישנה,
לב גואה, ראש גואה בגיל,
ראיתי בולטימורי
שכל הזמן הביט הישר לעברי.

עכשו, הייתי בן שמונה וקטן מאד
והוא לא היה הרבה יותר גדול ממני,
אז אני חיקתי אבל הוא נעץ
את לשונו וקרא לי "ניגר".

ראיתי את רב בולטימור
ממאי עד הצמבר;
מפל הדברים שקרו שם
זה כל מה שאני זוכר.

סמי מיכאל, צילום: מיכל פתאל

בהכללה אפשר לומר כי לגליון הנוכחי, החותם את השנה, יש שני מוקדים עיקריים: האחד: במאמר נרחב מתייחסת ההיסטוריונית שולמית שחר ליחסם של בני האדם לחיות המופקדות בידיהם, בשני רומנים של עגנון, **בחנותו של מר לובלין ושירה**. דרך כך חושפת שחר סוגיות שונות ביצירתו, אך אין ספק כי השתתותו המיוחדת והיסודית על העניינים הללו, בטרם היו לבון-טון תרבותי, קשורה ביחסו המיוחד של עגנון, שהיה צמחוני, לעולם החי. אולי בהקשר זה ראוי לציין את הספר **עגנון והצמחונות**, מאת רנה לי (רשפים 1993) העוסק בהבט הצמחוני בכתביו של עגנון, שתפסתו את הצמחונות היתה תורנית-אידיאלית, כמשהו העתיד להתגשם באחרית הימים. עוד בגליון: שירים - במקור ובתרגום - שעניינם חיות כמושא להתייחסות, להתבוננות, להרהור. יש לציין כי לא נשלחים אלינו טקסטים רבים העוסקים בכך, למרות העיסוק הנרחב בטבע, ובמקום הגדול יותר ויותר שתופסת היצירה האקופואטית.

השני: תרגום. שיחה עם המוזיקאית והמתרגמת אליעזרה איג'קוב על תרגומיה לאמילי דיקינסון ועל תרגום בכלל; השוואת תרגומים ל'אודת המקהלה' באנטיגונה של סופוקלס, מבחר תרגומים לשירים של אמילי דיקינסון ועוד, חושפים גישות שונות למעשה התרגום, על הקשיים והלבטים שבו ועל חשיבות קולו של המתרגם עצמו.

מלבד זאת תמצאו, כתמיד, ביקורת ספרים, מאמרים ורשימות, וגם עיסוק בענייני השעה מתוך הטקסט הספרותי או הדיון בו (ראו, יודית שחר, ניסים ברכה, נורית גוברין, עמוס לויתן, ועוד ועוד).

פרס עגנון לסמי מיכאל

ימים אלה של סוף השנה האזרחית הם ימי סיכומים; אז גם נודעים שמות הזוכים בפרסים שונים ובתחומים שונים. בתחום הספרות התפרסמו שמותיהם של המועמדים לפרס ספיר, שמותיהם של הזוכים בפרס ראש הממשלה, פרסי משרד התרבות ועוד. אך רצוננו כאן להתעכב על זוכה אחד ועל פרס אחד: פרס עגנון לשנת תשע"ט שהוענק לסמי מיכאל, מחשובי היוצרים בישראל ובשפה העברית. כוחו היצירתי של סמי מיכאל בן התשעים ושתיים, הוא כוח עז המתבטא ברציפות בכתבתו רבת השנים. השופטים ציינו את ייחודיותו של מיכאל, ואת העובדה שספריו עוררו ומעוררים דיון ציבורי עז, את רוחב היריעה שלהם ואת חוסר הרתיעה שלו ממתחת ביקורת ישירה וכנה, שאין בה כדי לפגוע באמפתיה ובאהבה שלו לאנושי ולטבעי הסובבים אותו.

מעניין לציין כי השופטים מצאו דמיון בין יצירתו של ש"י עגנון ובין יצירתו של מיכאל במובנים שונים, כמו התמקדות בערים אהובות (בוצ'אץ וירושלים, בגדאד וחיפה), עיסוקם בשפת האם, והתייחסות לקיום הנמשך מעיר ההולדת לקיום הישראלי והתרבות הישראלית בהתהוותם.

זכירתו של סמי מיכאל היא משמחת כשלעצמה, וגם מאחר שמעולם לא נרתע מלהצביע על נקודות פחות מוארות ופחות אהודות בציבור הישראלי, וככותב שנולד וגדל במדינה ערבית, מעולם לא נרתע מלהצביע על הקשר הבל יינתק שבין הערבים ליהודים, גם כאן ועכשיו. ברכות לסמי מיכאל, על הזכייה בפרס שהוא כה ראוי לו, וגם על זכירתו העתידית בפרס שולמית אלוני למפעל חיים.

קריאה מהנה

עמית ישראלי גלעד, מיכאל בסר